

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKO TEISIŲ APSAUGOS KONTROLIERIAUS ĮSTAIGA**

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai
El. paštas post@socmin.lt

2024-03-25 Nr. (1.19 -2024-113)2- 291

DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTO NR.24-4275 DERINIMO

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, susipažinusi su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtu ir pateiktu derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. kovo 27 d. nutarimo Nr. 405 „Dėl Vaiko globos organizavimo nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatų) pakeitimo projektu (toliau – Projektas) Nr. 24-4275, teikia žemiau išdėstytus siūlymus jo tobulinimui:

1. Teikdami paaiškinimus dėl Nuostatų 16 punkto pakeitimo (Projekto 1.2 punktas) poreikio, Projekto rengėjai teikime nurodė, kad „šiuo metu galiojančioje Nuostatų redakcijoje yra numatytas konkretus dešimties darbo dienų terminas, per kurį Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba (toliau – Tarnyba) privalo atlikti pradinį asmens įvertinimą ir šis terminas yra skaičiuojamas nuo asmens prašymo ir kitų dokumentų pateikimo Tarnybai dienos, tačiau praktikoje pasitaiko atvejų, kai objektyviam ir vaiko geriausiems interesams atitinkančiam sprendimui priimti iškyla poreikis surinkti papildomą informaciją, dokumentus ar gauti kitos kompetentingos įstaigos nuomonę, todėl Tarnyba pradinį vertinimą realiai pradeda atlikti tik gavusi visus dokumentus, reikalingus sprendimui priimti, o ne tuomet, kai gauna prašymą ir dokumentus tik iš asmens, norinčio globoti (rūpinti) vaiką“. Todėl siūloma įtvirtinti, kad asmens pradinio įvertinimo atlikimo terminas pradedamas skaičiuoti ne nuo asmens prašymo pateikimo dienos, o nuo visų dokumentų, reikalingų sprendimui dėl pradinio įvertinimo priimti, gavimo Tarnybos teritoriniame skyriuje dienos.

Vertinant aukščiau nurodytą teisinio reglamentavimo pakeitimą atkreiptinas dėmesys į tai, kad:

1.1. *baigtinis* dokumentų, reikalingų sprendimui dėl pradinio vertinimo priimti, sąrašas nustatytas Nuostatų 13 punkte. Teisės aktai šiame vertinimo etape nenustato Tarnybai teisės kreiptis į nurodytus ar kitus subjektus dėl papildomos informacijos pateikimo, juo labiau – kompetentingos įstaigos nuomonės.

1.2. Visi pradinio vertinimo etape reikalingi duomenys, nurodyti Nuostatų 13 punkte, renkami (turi būti) *tik* iš automatizuotų valstybės registų ir informacinių sistemų – Lietuvos Respublikos gyventojų registro, Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro, Administracinių nusižengimų registro, Neveiksnių ir ribotai veiksnų asmenų registro, Socialinės paramos šeimai informacinės sistemos (toliau – SPIS). Esant SPIS pildymo spragoms ar trūkumams, jos turėti būti sprendžiamos kitomis organizacinėmis priemonėmis, o ne perteklinių ir teisės aktuose nenustatytų veiksmų atlikimu ir (ar) duomenų rinkimu.

1.3. Nuostatų 14 punkte nustatyta, jog Tarnybos teritorinis skyrius teigiamą arba neigiamą sprendimą dėl fizinio asmens, norinčio tapti vaiko globėju (rūpintoju), šeimynos steigėju, dalyviu,

pradinio įvertinimo, priima įvertinęs Nuostatų 9 ar 10 ir 13 punktuose nurodytus dokumentus, duomenis ir informaciją.

1.4. Galiojanti Nuostatų 16 punkto redakciją nustato maksimalų 10 darbo dienų terminą įvertinti atitikimą formaliems reikalavimams – surinkti (patikrinti) informaciją, esančią valstybės registruose bei SPIS.

Pritarus siūlomam Nuostatų 16 punkto pakeitimui lieka neaišku, per kiek laiko bus atliktas pradinis (formalus) vertinimas, kuris priklausys nuo Tarnybos veiksmų atlikimo, t.y. nėra nustatytas terminas per kurį Tarnyba, gavusi Nuostatų 9 ir 10 punktuose nurodytus dokumentus, turės atlikti Nuostatų 13 punkte nurodytus veiksmus. Taip pat neįvertina siūlomo teisinio reguliavimo pakeitimo įtaka Nuostatų 8 punkte nustatytam pasirengimo vaiko globai (rūpybai) terminui.

Remiantis išdėstytu, teigtina, kad Projekto 1.2 punktu (keičiamas Nuostatų 16 punktas) siūlomas teisinio reguliavimo pakeitimas neatitiktų aukščiau cituotų nuostatų, pažeistų teisinio tikrumo, teisinio reglamentavimo aiškumo principus.

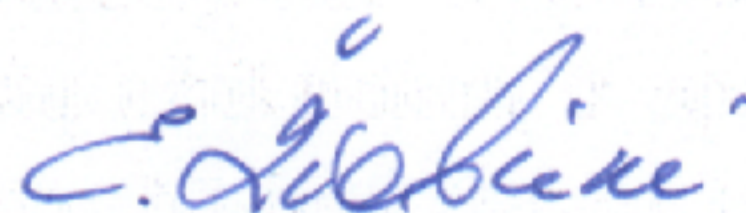
2. Siūlytina įvertinti Projekto 1.9 punktu siūlomo Nuostatų 39 punkto keitimo tikslingumą.

Pažymėtina, jog siekis didinti komisijų veiklos skaidrumą, nešališkumą bei priimamų sprendimų objektyvumą negali būti įgyvendinamas į komisijų veiklą įtraukiant subjektus, kuriems tokios funkcijos nenumatytos nei globos organizavimą, nei jų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose. Komisijų veiklos skaidrumas, nešališkumas ir priimamų sprendimų objektyvumas gali ir turi būti užtikrinamas detaliam reglamentuojant globėjo (rūpintojo) parinkimo vaikui kriterijus bei procesą, laikantis teisės aktuose nustatytų reikalavimų bei vykdant nuolatinę šio proceso stebėseną bei kontrolę.

Sprendžiant dėl siūlomo reglamentavimo tikslingumo, siūlytina įvertinti šios teisėkūros iniciatyvos atitiktį 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 (toliau – Reglamentas) 6 straipsnio 4 dalies, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos 8 straipsnio, Europos sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7, 8, 52 straipsnių nuostatomis, nes nevyriausybinėms organizacijoms, teikiančioms paslaugas vaikams (projekto rengėjų vertinimu – veikiančių vaiko teisių užtikrinimu ir apsaugos srityje) ir dalyvaušančioms komisijų veikloje bus atskleisti vaikų, jų tėvų, būsimų globėjų (rūpintojų) duomenys. Be to, globėjo (rūpintojo) parinkimo vaikui procese svarbi yra kompetencija konkrečioje vaiko teisių užtikrinimo (globėjo parinkimo) srityje. Svarbu ir tai, kad praktikoje gali pasitaikyti atvejai (priklausomai nuo vykdomos veiklos pobūdžio), kai šių organizacijų atstovai gali turėti suinteresuotumą arba gali susidaryti suinteresuotumo regimybė bei tikimybė.

Kritiškai vertintinas siūlymas išplėsti komisijos narių skaičių, nenustatant maksimalaus jų skaičiaus.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė

Edita Žiobienė